

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 29. ТОМ 4
ISSUE 29. VOLUME 4

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 7 від 21.05.2020 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомя]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 29. Том 4. – 280 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, психології.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка), член-кореспондент (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор, (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – кандидат педагогічних наук, доцент, (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габілітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Гриченко Г.З.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, заступник декана факультету народних інструментів (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомя І.М.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Квас О.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медведик Ю.Є.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Львівський національний університет імені Івана Франка), професор кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Павлак Мірослав** – д. габ. з філології, професор, ректор Державної вищої професійної школи в Коніні (Польща); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петренко О.М.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія інформатизації); **Степик Ю.О.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельбак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»)

Рецензенти:

Астаф'єв О.Г. – д.філол.н., проф. каф. теорії літ., компаратив. і літ. тв. ІФ КНУ ім. Т. Шевченка; **Падалка Г.М.** – д.пед.н., проф. каф. ф-но вик. та худ. культ. ІМ НПУ ім. М. Драгоманова; **Скотна Н.В.** – д.філос.н., проф., зав. каф. практ. психол., ректор ДДПУ ім. І. Франка.

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомя І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2020
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомя І.М., 2020

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 7 from 21.05.2020)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya]. – Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2020. – Issue 29. Volume 4. – 280 p.

The publication is intended for those who is interested in the High School Pedagogics and psychology, philology, art development.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University), Corresponding Member (International Academy of Pedagogical Education); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Haliv** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Deputy Dean of the Faculty of Folk Instruments (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Kvas** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department (Higher School of Ivan Franko National University of Lviv); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department (Uzhhorod National University); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiiv** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **Y. Medvedik** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Ivan Franko National University of Lviv), Professor of the Department (Drohobych State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pawlak** – Dr. habil. in Philology, Professor (Poland); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of History, Associate Professor, Head of the Chair (Bogdan Khmelnytskyi State Pedagogical University); **I. Stashevskia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Pedagogical Education); **A. Stashevskiyi** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Informatization); **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banská Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor, (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University)

Reviewers:

O. Astafjev – Doctor of Philology, Professor of Literature Theory, Comparative Literature and Literary Work Department of Philology Institute Kyiv of ational Taras Shevchenko University; **H. Padalka** – Doctor of Education, Professor of piano performance and artistic culture Department of Art Institute National Pedagogical Dragomanov University; **N. Skotna** – Doctor of Phylosophy, Professor, Head of Applied Psychology Department, Rector of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University.

The collection is included in such international databases as Index Copernicus International.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.apfn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@apfn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2020
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2020

Людмила ШЛЕІНА,

orcid.org/0000-0002-6263-8398

*аспірантка кафедри педагогіки та педагогічної майстерності
Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(Мелітополь, Запорізька область, Україна) ludmillabach@ukr.net*

РЕАЛІЗАЦІЯ ГЕНДЕРНОГО СКЛАДНИКА В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ АГРАРНОГО ЗВО

У статті розкрито сутність та особливості гендерної культури як теоретичне підґрунтя її формування у студентської молоді. Проаналізовано стан дослідженої проблеми формування гендерної культури студентської молоді в умовах закладу вищої освіти; констатовано, що найбільший інтерес науковців викликає проблема гендерного виховання молоді. У дослідженні з'ясовано, що поняття «гендерна культура» в науковій літературі розглядається як сукупність статево-рольових цінностей у суспільних відносинах і відповідних до них норм поведінки, потреб, інтересів та форм діяльності, що зумовлена суспільним устроєм, релігійними віруваннями тощо.

Професія вимагає від особистості як наявності відповідних знань, вмінь та навичок, так і особистісних якостей, які надають змогу ефективно опанувати професію і досягти певних вершин на професійному та особистісному рівнях, які саме і формуються в освітньому процесі ЗВО, під час оволодіння професією.

У дослідженні зазначено, що професія аграрника постає як одна з унікальних за широтою та різноманітністю вимог.

Звертаючи увагу на умови, які створюються на селі із впровадженням аграрної реформи, кардинально зростає питома вага господарської та організаційно-економічної складових частин. Розглянуто специфіку студентського контингенту аграрного ЗВО, які здебільшого є представниками традиційного сільського середовища. Отже, специфікою студентського контингенту у вищих аграрних навчальних закладах є домінування сільської молоді як представників традиційного сільського середовища, а також молоді, яка орієнтована на майбутню професійну діяльність в аграрному секторі економіки.

У процесі дослідження виявлено рівень обізнаності викладачів ЗВО щодо розуміння поняття «гендер» та «гендерна культура»; досліджено особливості реалізації гендерної складової частини в навчально-виховному процесі аграрного ЗВО; проаналізовано ступінь висвітлення інформації про гендер і гендерні проблеми в навчально-виховній роботі аграрного закладу вищої освіти; сформульовано пропозиції щодо організації процесу формування гендерної культури здобувачів аграрної вищої освіти.

Ключові слова: *гендер, гендерна культура, аграрні заклади вищої освіти, гендерно-рольова соціалізація особистості, сільська молодь.*

Liudmila SHLEINA,

orcid.org/0000-0002-6263-8398

*Graduate Student of the Department of Pedagogy and Pedagogical Excellence
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
(Melitopol, Zaporizhia region, Ukraine) ludmillabach@ukr.net*

IMPLEMENTATION OF THE GENDER COMPONENT IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE AGRICULTURAL ASSOCIATION

The article reveals the essence and features of gender culture as a theoretical basis for its formation in student youth. The state of research of the problem of formation of gender culture of student youth in the conditions of higher education institution is analyzed; it is stated that the greatest interest of scientists is caused by the problem of gender education of youth. The study found that the concept of "gender culture" in the scientific literature is considered as a set of gender and role values in social relations and the corresponding norms of behavior, needs, interests and forms of activity due to social order, religious beliefs and more.

The profession requires the individual to have the appropriate knowledge, skills and abilities, as well as personal qualities that allow to effectively master the profession and reach certain heights at the professional and personal levels, which are formed in the educational process of ZVO, during mastering the profession.

The study states that the profession of agrarian appears as one of the unique requirements in terms of breadth and diversity.

Paying attention to the conditions created in the countryside with the introduction of agrarian reform, the share of economic and organizational-economic components is dramatically increasing.

The specifics of the student contingent of agrarian free economic zones, which are mostly representatives of the traditional rural environment, are considered. Thus, the specificity of the student body in higher agricultural educational

institutions is the dominance of rural youth, as representatives of the traditional rural environment, as well as young people who are focused on future professional activities in the agricultural sector of the economy.

The research revealed the level of awareness of teachers of the Free Economic Zone on understanding the concept of "gender" and "gender culture"; features of realization of a gender component in educational process of agrarian ZVO are investigated; the degree of coverage of information about gender and gender issues in the educational work of an agricultural institution of higher education is analyzed; formulated proposals for the organization of the process of forming a gender culture of applicants for agricultural higher education.

Key words: *gender, gender culture, agricultural institutions of higher education, gender-role socialization of the individual, rural youth.*

Постановка проблеми. Формування гендерної культури студентів у навчально-виховному процесі аграрного ЗВО має свої специфічні риси та ознаки («відмітні особливості явища; те, що характерне для певного педагогічного явища»), без визначення та урахування яких неможливо визначити дієвість тих чи інших педагогічних засобів, планувати виховні стратегії, визначити їх ефективність.

Підготовка фахівців в аграрних закладах вищої освіти регламентується законами України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2017), постановами Кабінету Міністрів «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями» (2015), Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Ліцензійних умов надання освітніх послуг, Порядку здійснення контролю за дотриманням ліцензійних умов надання освітніх послуг, Положення про експертну комісію та порядок проведення ліцензійної експертизи та Типового положення про регіональну експертну раду з питань ліцензування та атестації навчальних закладів» (2017) та ін.

Професія вимагає від особистості як наявності відповідних знань, вмінь та навичок, так і особистісних якостей, які надають змогу ефективно опанувати професію і досягти певних вершин на професійному та особистісному рівнях, які саме і формуються в освітньому процесі ЗВО, під час оволодіння професією.

Необхідно зазначити, що професія аграрника постає як одна з унікальних за широтою та різноманітністю вимог.

З огляду на умови, які створюються на селі із впровадженням аграрної реформи, кардинально зростає питома вага господарської та організаційно-економічної складових частин.

Аналіз досліджень. Гендерний аспект проблеми становлення та виховання особистості висвітлено в дослідженнях із гендерної педагогіки (А. Аніщенко, С. Вихор, М. Воронка, Т. Дороніна, І. Іванова, Л. Кобелянська, В. Кравець, Г. Лактіонова, О. Луценко, І. Мунтян, С. Олійник, О. Семи-

коленова, П. Терзі, О. Цокур, Л. Штильова, Л. Яценко, С. Яшник) та гендерної психології (Т. Бендас, Т. Говорун, Н. Городнова, Т. Зелінська, Є. Ільїн, О. Камінська, О. Кізь, О. Кікінежді, О. Кісь, І. Кльоцина та інші).

Мета статті – *виявити* рівень обізнаності викладачів ЗВО щодо розуміння поняття «гендер» та «гендерна культура», *дослідити* особливості реалізації гендерної складової частини у навчально-виховному процесі аграрного ЗВО, *проаналізувати* ступінь висвітлення інформації про гендер і гендерні проблеми в навчально-виховній роботі аграрного закладу вищої освіти, *сформулювати* пропозиції щодо організації процесу формування гендерної культури здобувачів аграрної вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Студентство як молода соціально-демографічна група відкрите до суспільних новацій, знаходиться в постійному внутрішньому пошуку, в процесі якого формуються світогляд, духовні, політичні та інші переконання, цілі, інтереси, мотивації, життєві пріоритети. Посідаючи проміжне положення між молодшою і старшою віковими категоріями населення, ця соціальна група усвідомлено і стрімко адаптується до інновацій, гостро відчуває зміни, що відбуваються в житті суспільства. (Воронка, 2016: 203).

Зміна економічних відносин на селі, перехід до нових аграрних формувань вимагає змін у характері і змісті праці, а отже, і в системі підготовки фахівців сільського господарства.

Крім того, окремо необхідно розглянути специфіку студентського контингенту аграрного ЗВО, які здебільшого є представниками традиційного сільського середовища. Отже, специфікою студентського контингенту в аграрних закладах вищої освіти є домінування сільської молоді як представників традиційного сільського середовища, а також молоді, яка орієнтована на майбутню професійну діяльність в аграрному секторі економіки.

Важливими, з точки зору предмета нашого дослідження, є наукові доробки Н. Абакумова, І. Кознова та ін., які виокремлюють основні харак-

теристики традиційного сільського середовища: домінування соціальних зв'язків особистісного типу, багатомірність, яка базується на локальній, особистісній довірі; єдність природного, господарчого, соціального, а також підпорядкованість господарсько-трудова діяльності природним ритмам; зв'язок господарсько-трудова діяльності з відносинами в сім'ї та з сусідами; відсутність яскраво вираженої індивідуальності; своєрідність людського ресурсу, який виражається у феноменальній (специфічній) витривалості, фізичній силі, вітальності, вмінні виживати, звичкою до життя в щільній близькості з іншими; подвійне ставлення до міста і ритуальність, розміреність життєвого укладу, який передбачає повагу до традицій; домінування в сільській громаді суспільних норм і способів соціальної спадщини через домінування професійно-іменного коду (Кознова, 2000: 24).

В останні роки підвищуються вимоги до формування особистості майбутніх фахівців-аграрників. Абітурієнти, які планують обрати професію аграрія, – здебільшого молоді люди, які мають базову середню освіту, тобто молоді люди без соціального досвіду, слабо професійно зорієнтовані. Це ускладнює завдання формування професіонала-аграрія та спонукає до підвищення уваги до системи мотивації студентів, зокрема й професійної, а також до формування гендерної культури особистості.

Також специфічними вважаємо особливості професійної підготовки студентів аграрного ЗВО та діяльності працівників агропромислового комплексу. Варто наголосити, що особливості професійної діяльності аграріїв пов'язані з поняттям «професіогенез», професійна діяльність аграрія тощо.

Особливо суттєвим видається те, що поняття професіогенезу дедалі частіше використовується сучасними дослідниками професій, психологами і педагогами. У загальному сенсі під професіогенезом розуміють розвиток особистості, зміни і перетворення її психологічної структури, що зумовлено засвоєнням і здійсненням професійної діяльності. Цей процес особистісного розвитку і становлення професіонала від початківця до майстра своєї справи, кваліфікованого спеціаліста залежить від історичного розвитку системи професій як соціального інституту, освітніх систем, соціальних та економічних умов, за яких здійснюється відповідна професійна діяльність (Яворська, 2006: 49). Зважаючи на такий контекст, необхідно підкреслити, що особистісний професіогенез відбувається за двома напрямками:

шляхом формування в особистості внутрішніх засобів професійної діяльності (нагромадження спеціальних знань, умінь і навичок, необхідних і достатніх для певної предметної сфери, розвиток мотивації професійної праці, формування особистісних якостей, які допоможуть у професійній діяльності, здатність до професійного спілкування, рефлексія, формування адекватного індивідуального стилю професійної діяльності, зростання рівня професійної автономії); шляхом засвоєння особистістю зовнішніх (соціальних) засобів професійної діяльності, що супроводжується нагромадженням певних соціальних регуляторів у певному професійному співтоваристві, освоєння соціального простору професії, відповідних матеріалів та інформаційних засобів професійної діяльності (Ермолаєва, 2005: 23).

Варто наголосити, що особистісний і професійний розвиток зумовлюють один одного. З одного боку, ознаки особистості (потреби, інтереси, рівень домагань, інтелектуальні особливості тощо) суттєво впливають на вибір професії та її подальший професійний розвиток. Вони можуть сприяти досягненню професійної майстерності, творчій самореалізації, а можуть стати на заваді професійному становленню. Кожне професійне середовище поступово декларує вимоги, яким має відповідати особистість, щоб її визнали професіоналом. Отже, результатом впливу професії на особистість є своєрідність психологічного складу представників певних професійних груп, що достатньо усвідомлена суспільним досвідом (Штепа, 2004: 88). Особистість, наголошують науковці, навіть якщо вона має обмежену кількість життєвих планів, буде перспективи щодо майбутнього, і однією з таких життєвих перспектив є професія. Це одне з життєвих рішень, що певною мірою дає зрозуміти, яке значення має для людини її власне життя. Ця перша серйозна актуалізація творчої сили розвитку людини, досліджена й описана в науковій літературі (Климов, 2003; Костюк, 1989; Сорокин, 2002; Erikson, 1992).

Важливим складником соціокультурного становлення (гендерно-рольової соціалізації) особистості є період здобуття освіти на всіх етапах аграрного ЗВО. Створення умов, що відповідають завданням гендерно-рольової соціалізації особистості, впливає на формування уявлень про мужність і жіночність, норми, стереотипи, гендерні ролі, на виховання ставлення до себе як представника певної біологічної і соціокультурної статі, на становлення стилю гендерно-рольової поведінки. Неоднозначність розуміння сутності гендерного виховання викладачами, неспроможність чинних

підходів до нього на Заході і в Україні призводять до необхідності не тільки перегляду основ соціалізації чоловіка і жінки, але і створення на цій основі концепції гендерного виховання особистості.

Відповідно до Гендерної стратегії України (Стратегія упровадження гендерної рівності та недискримінації у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2020» від 18.07.2016 р.) та Закону України «Про освіту», під гендерним вихованням варто розуміти цілеспрямовано організований процес практичної та особистісно значущої діяльності з метою розвитку у здобувачів ЗВО власних установок щодо суспільства, суспільної культури, громадських проблем, своєї ролі в суспільних процесах. Гендерне виховання спрямоване на створення умов для формування власного гендерної образу сучасної людини. Основою для цього служать соціокультурні та духовно-моральні гуманістичні цінності, прийняті в суспільстві норми і правила не тільки поведінки, але й відносин в інтересах особистості, її сім'ї як найближчого оточення, суспільства і держави.

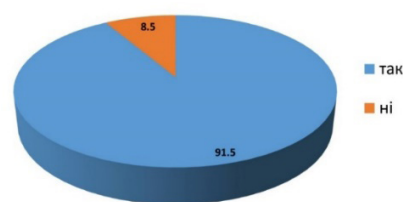
Заклад вищої освіти постає об'єднуючою ланкою між новими соціальними уявленнями та ідеалами попередніх поколінь, що втілювалися в історичній традиції. На практиці співіснування різних уявлень проявляється в конфлікті патріархальних установок, глибоко укорінених у свідомості українців, та егалітарних переконань, що відповідають вимогам стратегії освіти людини (незалежно від статі, місця і країни її проживання).

Ми спираємось також на висновки наукових досліджень Л. Мандрик, яка доводить, що у процесі здійснення виховної роботи зі здобувачами аграрного ЗВО викладач має володіти гендерною культурою, адже від його виховних траєкторій залежить здійснення реконструкції традиційних культурних обмежень розвитку потенціалу особистості залежно від статі, осмислення та створення умов для максимальної самореалізації і розкриття здібностей у студентів у процесі педагогічної взаємодії (Мандрик, 2009: 97).

З метою визначення шляхів реалізації гендерної складової частини в навчально-виховному процесі аграрного ЗВО взяли участь в анкетуванні 153 викладача аграрних закладів вищої освіти м. Мелітополя, м. Миколаєва, м. Харкова, м. Вінниця.

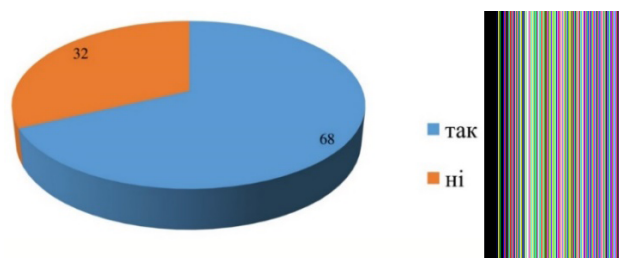
Викладачам було запропоновано анкетування для діагностики обізнаності щодо розуміння феномена «гендерна культура», а також наявності досвіду щодо її формування в навчально-виховному процесі аграрного закладу вищої освіти.

Чи знаєте Ви, що означає поняття «гендер»?

На поставлене запитання щодо розуміння поняття «гендер» найбільша кількість опитаних викладачів (91,5%) відповіли, що їм цілком зрозуміле поняття «гендер»; 8,5% опитаних відповіли, що це поняття для них незрозуміле. Також у варіанті відповіді «так» було запропоновано навести свій варіант відповіді, в результаті цього ми побачили, що деякі викладачі надали альтернативні відповіді. Наведемо деякі з них: поняття «чоловік» і «жінка»; психологічні, соціокультурні ролі чоловіка і жінки як особистостей; рівні права між чоловіками і жінками; визначення соціальних ролей чоловіка та жінки в суспільстві; відмінність, що стосується жінок та чоловіків; соціальна особливість людини, на відміну від біологічної статі; соціально-рольовий статус, соціальні можливості людини. Також було надано і стереотипні відповіді, наведемо приклади: принцип, який визначає поняття «чоловік» та «жінка», їх соціальні обов'язки; характеристика, через яку визначають поняття «чоловік» та «жінка», їх соціальні ролі; характеристика соціальних ролей «чоловіка» та «жінки». Відображаємо ці результати на діаграмі.

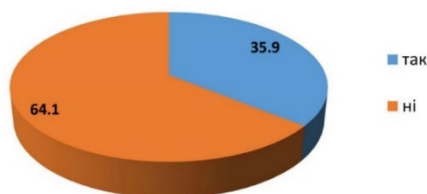
Що Ви розумієте під гендерною культурою?

На поставлене запитання щодо розуміння поняття «гендерна культура» 44,4% опитаних дали відповідь, що гендерна культура – це система соціально-економічних, правових та етнопсихологічних умов існування суспільства, що сприяє становленню чоловіка та жінки як рівних соціальних істот; 40,5% опитаних відповіли, що це індивідуально-особистісна характеристика, частина загальної культури суб'єкта, що містить гендерну компетентність, гендерну картину світу, специфічні ціннісні орієнтації й моделі поведінки; 10,5% респондентів відповіли, що це сукупність статево-рольових цінностей у суспільних відносинах і відповідних до них нормати-

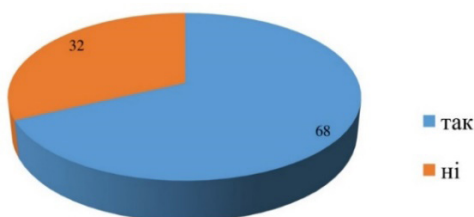
вів поведінки, потреб, інтересів і форм діяльності; (6,5%) опитаних запропонували свій варіант відповіді, наведемо варіанти відповідей: гендерна культура – це поняття вигадане, є стать і крапка; гендерна культура – частина загальної культури тощо. Відображаємо ці результати на діаграмі.

Чи висвітлювали Ви інформацію про гендер і гендерні проблеми в навчально-виховній роботі аграрного закладу вищої освіти?

На поставлене запитання щодо висвітлення інформації про гендер та гендерні проблеми в навчально-виховній роботі аграрного закладу вищої освіти 64,1% викладачів зазначили, що вони висвітлюють інформацію про гендер і гендерні проблеми в навчально-виховній роботі, також необхідно було вказати, в яких видах діяльності висвітлювалась інформація. Ті, хто висвітлює інформацію про гендер і гендерні проблеми в навчально-виховній роботі аграрного закладу вищої освіти, роблять це переважно: під час бесіди зі студентами; на кураторських годинах; у колективі кафедри; в робочій програмі з дисципліни «Соціологія»; на заняттях в аудиторії. 35,9% опитаних дали відповідь, що вони не висвітлюють інформацію про гендер і гендерні проблеми в навчально-виховній роботі. Відображаємо ці результати на діаграмі.

Як Ви вважаєте, чи необхідні гендерна освіта й виховання здобувачів вищої освіти аграрного закладу вищої освіти?

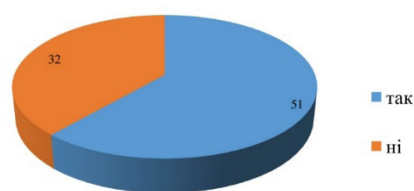

На запитання «Як Ви вважаєте, чи необхідні гендерна освіта й виховання здобувачів вищої освіти аграрного закладу вищої освіти?» 68% опитаних вказали на необхідність гендерної освіти і виховання здобувачів аграрного ЗВО і причини цього. Наведемо кілька варіантів відповіді: агроном-жінка повинна мати рівні права керувати автомобілем, бути керівником аграрного підприємства; гендерна рівність є фундаментальним

правом та необхідною умовою досягнення цілей соціальної єдності та демократії; гендерна освіта сприяє толерантному ставленню до соціальних ролей чоловіка та жінки; гендерна освіта – ключ до демократії; гендерна освіта сприяє всебічному розвитку особистості в питаннях взаємовідносин між чоловіками та жінками.

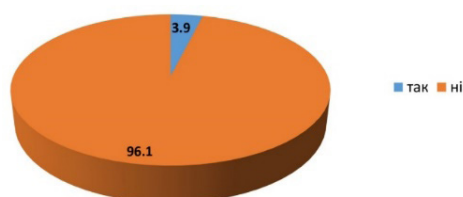
32% опитаних надали відповідь, що немає в цьому необхідності і аргументували це так: цього мають навчати батьки, вони мають дітям правильно обґрунтовувати поняття «гендер»; відволікає від вивчення матеріалу; диплом однаковий.

Чи керуєтесь Ви гендерними підходами до навчально-виховної роботи і в чому це проявляється?

На питання «Чи керуєтесь Ви гендерними підходами у навчально-виховній роботі і в чому це проявляється?» 51% опитаних відповіли, що керуються гендерними підходами до навчально-виховної роботи й зазначили, в чому це проявляється: відсутність стереотипів, дискримінації, відсутність гендерних упереджень, толерантне ставлення; розподіл обов'язків; жінка має бути незалежною від чоловіка і повинна мати змогу забезпечити себе і дітей; бесіда на кураторських годинах; розширення життєвого простору для розвитку індивідуальних здібностей і задатків кожного студента незалежно від статі вивільнення мислення як викладачів, так і студентів; особистісно орієнтоване навчання; особистісно орієнтоване навчання та виховна робота з врахуванням психофізіологічних особливостей студента; розширення життєвого простору для індивідуальних здібностей кожного студента. 32% опитаних не керуються гендерними підходами до навчально-виховної роботи. Відображаємо ці результати на діаграмі.

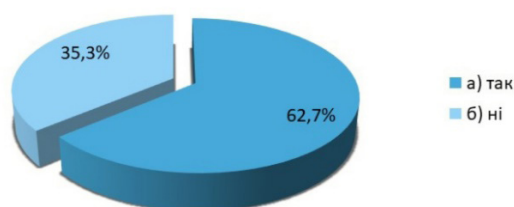
Чи запроваджували Ви у своїй педагогічній практиці зі здобувачами вищої освіти спеціальні курси гендерної тематики?

На запитання «Чи запроваджували Ви у своїй педагогічній практиці зі здобувачами вищої освіти спеціальні курси гендерної тематики?» лише 3,9% опитаних відповіли ствердно. 96,1% ніколи цього не робили. Відображаємо ці результати на діаграмі.

Чи погодились б Ви взяти участь у семінарі для викладачів із питань гендерного підходу в практиці закладу вищої освіти?

На запитання «Чи погодились б Ви взяти участь у семінарі для викладачів з питань гендерного підходу в практиці закладу вищої освіти?» 62,7% опитаних відповіли ствердно. 35,3% опитаних зазначили, що ні. Відображаємо ці результати на діаграмі.

Наприкінці анкети було поставлено запитання: «Що б Ви запропонували щодо організації процесу формування гендерної культури здобувачів вищої освіти?» Викладачі зазначили, що для організації процесу формування гендерної культури здобувачів аграрних ЗВО необхідне: включення питань формування гендерної культури до тематики кураторських годин; викладання спеціалізованих курсів та включення матеріалів із гендерної проблематики в навчальні дисципліни; організація та проведення гендерно орієнтованих заходів аграрному ЗВО; приклади: популяризація найкращих досягнень у гендерній політиці, культури в інших країнах; залучення студентської молоді до участі в наукових конференціях, конкурсних наукових робіт із гендерної проблематики; організувати та проводити квести, тренінги та ігрові технології.

Проведене анкетування підтвердило результати опитування: відповіді викладачів щодо основних визначень досліджуваної проблеми засвід-

чили їхню недостатню обізнаність із питань гендерного виховання.

Для кращого розуміння стану досліджуваної проблеми в аграрному ЗВО ми проаналізували навчально-виховні плани щодо їх гендерної спрямованості. З'ясовано, що планування роботи з формування гендерної культури здобувачів аграрних ЗВО є фрагментарним і непослідовним. Більшість викладачів не проводить спеціальної роботи з виховання гендерної рівності, гендерної освіченості.

Проведене анкетування в контексті вибраної теми дослідження дало підставу зробити висновки:

- виявлено, що рівень обізнаності викладачів ЗВО щодо розуміння поняття «гендер» та «гендерна культура» є або досить упередженим, або досить низьким;

- хоча більшість викладачів (68%) вважає за потрібне включати гендерний складник до змісту навчально-виховного процесу, проте не робить цього на достатньому рівні (58,8%);

- ті, хто висвітлює інформацію про гендер і гендерні проблеми в навчально-виховній роботі аграрного закладу вищої освіти, роблять це переважно під час бесіди зі студентами, на кураторських годинах, у колективі кафедри та дуже рідко на заняттях в аудиторії;

- більшість викладачів (96,1%) визнали, що вони погодились б впровадити в педагогічну практику спеціальні курси гендерної тематики.

Висновки. Отже, під час дослідження підтверджено актуальність необхідності розвитку гендерної компетентності викладача аграрного ЗВО. Отримані результати, з одної сторони, показує потребу викладачів аграрних ЗВО у знаннях щодо гендерного виховання, гендерної соціалізації студентів аграрних ЗВО, а з іншої – недостатність розуміння питань впровадження гендерного підходу в навчально-виховний процес аграрного ЗВО. Таким чином, важливою є гендерна просвіта викладачів аграрних ЗВО, спрямована на підвищення гендерної компетентності викладачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воронка М. І. Категорія «студентська молодь» у історичному контексті. *Актуальні питання формування професіоналізму майбутніх педагогів* : Всеукраїнська науково-практична конференція, 21 жовтня 2016 р. Мелітополь.
2. Ермолаева Е. И. Мотивационный механизм в системе производственного менеджмента: проблемы и решения. Донецк : Институт экономики промышленности Национальной академии наук Украины, 2005. С. 23.
3. Кознова И. Е. XX век в социальной памяти российского крестьянства. Москва : Б.И., 2000. с. 24.
4. Климов Е. А. Психология профессионала: избранные труды. Москва : Издательство Московского психолого-социального института, 2003; Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ : Радянська школа, 1989; Сорокин П. А. Система социологии. Москва : Просвещение, 2002; Erikson E., Cristopher Social Interest. Social Feeling and the Evolution, 1992.

5. Мандрик Л. М. Проблема виховання гендерної культури в загальноосвітніх навчальних закладах. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*. 2009. Випуск 166. С. 97–101.
6. Шлеїна Л. І. Гендерна культура студентської молоді в умовах закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2018. Випуск № 20.
7. Шлеїна Л. І. Організаційно-педагогічні умови формування гендерної культури студентів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Вип. № 63.
8. Штепа О. С. Поприєм особистості. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 2. С. 88.
9. Яворська Г. Х. Теоретичні та методичні засади формування соціально-професійної зрілості курсантів вищих навчальних закладів МВС України : дис. ... док. пед. наук. Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. Київ, 2006. С. 49.

REFERENCES

1. Vorovka, M. I. (2016) Kategorija «studentsjka molodj» u istorychnomu konteksti. [The category “student youth” in the historical context]. In: Vseukrajinsjka naukovopraktychna konferencija “Aktualjni pytannja formuvannja profesionalizmu majbutnikh pedagoghiv”, (21 zhovtnja 2016 roku), Melitopolj. [in Ukrainian]
2. Ermolaeva, E. I., 2005. Motivatsionnyy mehanizm v sisteme proizvodstvennogo menedzhmenta: problemy i resheniya. Donetsk: [Motivational mechanism in the production management system: problems and solutions]. Institut ekonomiki promyshlennosti Natsionalnoy akademii nauk Ukrainyi, s. 23 [in Russian]
3. Koznova, I. E., 2000. HH vek v sotsialnoy pamyati rossiyskogo krestyanstva. [The twentieth century in the social memory of the Russian peasantry]. Moskva: b.i. s. 24 [in Russian]
4. Klimov, E. A., 2003. Psihologiya professionala: izbrannyye trudy. [Professional Psychology: Selected Works]. Moskva: Izdatelstvo Moskovskogo psihologo-sotsialnogo instituta; Kostyuk, G. S., 1989. Navchalno-vihovniy protses I psihichniy rozvitok osobistosti. Kyiv: Radyanska shkola; Sorokin, P. A., 2002. Sistema sotsiologii. Moskva: Prosveschenie; Erikson, E., 1992. Cristopher Social Interest. Social Feeling and the Evolution [in Russian].
5. Mandryk L. M. Problema vykhovannja ghenvernoji kuljturny v zagaljnoosvitnikh navchalnykh zakladakh [The problem of educating gender culture in secondary schools]. Visnyk Cherkasjkogho universytetu. Serija “Pedagoghichni nauky”. 2009. Vypusk 166. S. 97–101. [in Ukrainian]
6. Shljeina L. I. Ghenderna kuljtura studentsjkoji molodi v umovakh zakladu vyshhoji osvity [Gender culture of student youth in the conditions of higher education institution]. Naukovyj zbirnyk «Aktualjni pytannja ghumanitarnykh nauk: mizhvuzivskyj zbirnyk naukovykh pracj molodykh vchenykh Droghobycjkogho derzhavnogho pedagoghichnogho universytetu imeni Ivana Franka». Vypusk # 20, 2018 [in Ukrainian].
7. Shljeina L. I. Orghanizacijno-pedagoghichni umovy formuvannja ghenvernoji kuljturny studentiv [Organizational and pedagogical conditions for the formation of gender culture of students]. Naukovyj chasopys Nacionaljnogho pedagoghichnogho universytetu imeni M. P. Dragomanova: serija 5: Pedagoghichni nauky: realiji ta perspektyvy. Vyp. # 63, 2018 [in Ukrainian]
8. Shtepa, O. S. Poprium osobystosti. [Poprium of personality] Praktychna psykholohija ta socialjna robota. 2004. № 2, s. 88 [in Ukrainian]
9. Javorsjka, Gh. Kh., 2006. Teoretychni ta metodychni zasady formuvannja socialjno-profesijnoji zrilosti kursantiv vyshhykh navchalnykh zakladiv MVS Ukrajinj. [Theoretical and methodical bases of formation of social and professional maturity of cadets of higher educational institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. (Dys. dok. ped. nauk). Instytut pedagoghiky i psykholohiji profesijnoji osvity APN Ukrajinj, Kyjiv, s. 49 [in Ukrainian]

ЗМІСТ

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Галина СЕНИК. Мовні контакти та буковинська німецька мова (Bukowiner Deutsch): наслідки контактування української та німецької мов на Буковині.....	4
Вікторія СКРЯБІНА. Актуалізація ціннісних орієнтирів у заголовках англомовних та українськомовних інтернет-новин.....	10
Тетяна СМОЛЯНА. Концепт справедливості, актуалізований німецькомовною максимомою.....	17
Катерина СОПНА. Типи адресата в закликах Євромайдану: граматичний і тематичний параметри.....	22
Тетяна СПІЛЬНИК. Особливості функціонування граматикалізованих засобів вираження градаційного відношення з формою дієслова «сказати».....	27
Любов СТОВБУР. Стилістичний потенціал словотворчих засобів у романі-пісні Г. Лютого «Мама-Марія».....	33
Олександр СТРОКАЛЬ. Кольороназви Олексія довгого: поетика контрасту.....	40
Тетяна ТАРАНУХА, Микола ВЕРЕЗУБЕНКО. Структурно-граматична класифікація фразеологізмів на позначення рис характеру людини в українській та німецькій мовах і особливості їх перекладу.....	46
Олеся ТЄЛЄЖКІНА. Поліптотон в українській поезії другої половини ХХ – початку ХХІ століття.....	52
Оксана ТИХОВСЬКА. Психоаналітичний аспект образу долі в українській міфології.....	59
Майя ТІТАРЕНКО. Людина як лінгвокультурний концепт у сучасній німецькій мові.....	67
Анастасія ФЕДОРОВА. Історико-семасіологічне висвітлення поняття «гріх» у германських і слов'янських мовах.....	72
Лідія ХАЛЯВКА. Типи образів роману Джеймса Гедлі Чейза «Немає орхідей для міс Блендіш».....	78
Ірина ЦАРЬОВА. Юридична конструкція як лінгвістична дефініція.....	83
Наталя ЦИНТАР. Семантичний рівень емотивності англійського дискурсу.....	89
Ірина ШАПОВАЛ, Володимир ГОШИЛИК. Семантико-прагматична характеристика оптативних висловлювань зі значенням нездійсненого бажання-шкодування стосовно минулого в сучасних українській та англійській мовах.....	96
Олександр ШВЕЦЬ. Методика виявлення типології номінативних речень англійської, французької й української мов.....	104
Iryna SHEVCHENKO, Olena KORDYUK. Implementation of the methodology of content and language integrated learning (CLIL) in the process of teaching history of the English language for future English teachers.....	110
Ольга ШЕСТАКОВА. Процес стандартизації сучасної граматичної термінології корейської мови.....	116
Максим ЯКОВЛЄВ. Індоевропейська етимологія смислових вимірів концепту «політика» (політологічно-лінгвістичний аналіз).....	122
Людмила ЯРОВЕНКО, Марина КИРИЛЛОВА. Особливості перекладу оцінної лексики.....	128
Володимир ЯСЛИК. Евіденційна семантика переповідності в українській мові.....	136

ПЕДАГОГІКА

Viktorii Slabouz, Nataliia Nikitina. Forming language personality's foreign-language linguocognitive activity (anthropological approach).....	141
Алла СТАДНІЙ. Моделі дистанційного навчання.....	151
Тетяна СТОЙЧИК. Концепція застосування хаб-технологій у управлінні якістю підготовки конкурентоздатних фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.....	157

Оксана СУБІНА, Наталія МАРЧЕНКО. Актуальні питання організації виховної роботи в системі професійної (професійно-технічної) освіти.....	162
Тетяна ТАБЛЕР. Використання на уроках математики електронних освітніх ресурсів, хмарних сервісів та сервісів Веб 2.0 як сучасних комп'ютерних засобів навчання.....	167
Вікторія ТАРАСОВА. Організаційно-педагогічна діяльність керівника в управлінні професійним розвитком педагогічних кадрів.....	174
Віталія ТАРАСОВА. Особливості корекційної роботи над звуковимовою у дітей із церебральним паралічем.....	180
Олена ТИМОЩУК. Вплив мовних бар'єрів на процес оволодіння іншомовним професійним спілкуванням студентами технічних спеціальностей.....	185
Тетяна УВАРОВА, Тетяна СТАС. Медіаграмотність та медіакомпетентність у сучасній освіті: виклики і тенденції.....	191
Вікторія УЛЬЯНОВА. Методологічні підходи до художньо-естетичного виховання майбутніх учителів художньої культури і майбутніх учителів музичного мистецтва.....	198
Ольга УХНАЛЬ. Використання інноваційних технологій в освітньому процесі для підготовки майбутніх учителів історії.....	203
Володимира ФЕДИНА-ДАРМОХВАЛ, Роман МИХАЙЛИШИН. Світові тенденції та інноваційні процеси в системі вищої освіти (на прикладі Туреччини).....	209
Вадим ХАРКІВСЬКИЙ. Педагогічні умови виховання підлітків із девіантною поведінкою в процесі фізичного виховання.....	215
Руслан ЧУБУК. Активізація розвитку асертивності у майбутніх соціальних працівників.....	221
Роксоляна ШВАЙ. Конструктивізм та освітній процес.....	228
Ганна ШЕВЧУК. Актуальні проблеми та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.....	233
Вадим ШЕМЧУК, Віталій ПОЛИВАНЮК, Юрій МУШТАТОВ, Ольга ФЕДОРЕНКО, Артур ОДЕРОВ. Модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту.....	240
Людмила ШЛЄІНА. Реалізація гендерного складника в навчально-виховному процесі аграрного ЗВО.....	249
Альона ШУЛЬГА, Віталія ДІДУХ. Можливості дистанційної освіти в педагогіці партнерства.....	256
Віталій ЮДЕНОК. Вплив методів і прийомів на оцінювання рухових умінь і навичок учнів 12–15 років на різних етапах навчання.....	263
Василь ЯГУПОВ, Ксенія ЄРГІДЗЕЙ. Структурно-функціональна модель військово-професійної орієнтації вихованців військових ліцеїв.....	269

CONTENTS

LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES

Halyna SENYK. Language contacts and Bukovinian German language: relicts of contacts between Ukrainian and German languages in Bukovina.....	4
Viktoriia SKRIABINA. Values manifested in English-language and Ukrainian-language Internet-headlines.....	10
Tetiana SMOLIANA. Justice as a concept objectified by a German language maxim.....	17
Kateryna SOPINA. Types of addressee in calls of Euromaidan: grammar and thematic parameters.....	22
Tetiana SPILNYK. The peculiarities of functioning grammaticized means of expressing the gradational relation with the form of verb “to say”.....	27
Liubov STOVBUR. Stylistic potential of word-making means in the novel-song “Mother-Mariia” by G. Liutyj.....	33
Oleksandr STROKAL. Oleksii Dovhyi’s color names: the poetics of contrast.....	40
Tetiana TARANUKHA, Mykola VEREZUBENKO. Structural and grammatical classification of phraseological units denoting features of human character in the Ukrainian and German languages and the specialities of their translation.....	46
Olesia TIELIEZHKINA. A polyptoton in Ukrainian poems of II half of the XX – beginning of the XXI century.....	52
Oksana TYKHOVSKA. Psychoanalytical aspect of the image of fate in Ukrainian mythology.....	59
Maiia TITARENKO. Human as a linguocultural concept in modern German language.....	67
Anastasiia FEDOROVA. Historical and semasiological coverage of the concept “sin” in the Germanic and Slovenian languages.....	72
Lidiia KHALIAVKA. Image types of James Hadley Chase’s novel “No orchids for Miss Blandish”.....	78
Iryna TSAREVA. Legal structure as a linguistic definition.....	83
Natalia TSYNTAR. Semantic level of the English discourse emotivity.....	89
Iryna SHAPOVAL, Volodymyr GOSHYLYK. The semantic-pragmatic characteristics of the optative utterances with the meaning of unfulfilled desire and pity regarding the past in modern Ukrainian and English.....	96
Oleksandr SHVETS. Methodology of revealing the typology of nominative sentences in the English, French and Ukrainian languages.....	104
Iryna SHEVCHENKO, Olena KORDYUK. Implementation of the methodology of content and language integrated learning (CLIL) in the process of teaching history of the English language for future English teachers.....	110
Olha SHESTAKOVA. Standardization process of modern Korean grammar terminology.....	116
Maksym YAKOVLYEV. Indo-European etymology of meaning dimensions of the concepts “politics/policy” (politico-linguistic analysis).....	122
Lyudmila YAROVENKO, Marina KIRILLOVA. Peculiarities of evaluative vocabulary translation.....	128
Volodymyr YASLYK. Evidential semantics of the renarration in the Ukrainian language.....	136

PEDAGOGY

Viktoriia Slabouz, Nataliia Nikitina. Forming language personality’s foreign-language linguocognitive activity (anthropological approach).....	141
Alla STADNII. Models of distance education.....	151
Tetyana STOYCHYK. The concept of application of hub-technologies in quality management of training of competitive specialists institution of professional (vocational-technical) education.....	157

Oxana SUBINA, Nataliia MARCHEMKO. Current issues of organization the educational work in the system of professional (vocational and technical) education.....	162
Tetiana TABLER. Use of electronic educational resources, cloud services and Web 2.0 services in mathematics lessons as modern computer-based learning tool.....	167
Victoria TARASOVA. Organizational and pedagogical activities of the head of the educational institution in the management of teaching staff professional development.....	174
Vitaliia TARASOVA. Peculiarity of correctional work on sound pronunciation among children with cerebral palsy.....	180
Olena TYMOSHCHUK. The influence of language barriers on the process of mastering foreign language professional communication of technical students.....	185
Tetiana UVAROVA, Tetiana STAS. Media literacy and media competence in modern education: challenges and trends.....	191
Victoria ULYANOVA. Methodological approaches to artistic and aesthetic education of the future teachers of art culture and future music teachers.....	198
Olga UHNAL. Use of innovative technologies in the educational process for future history teachers training.....	203
Volodymyra FEDYNA-DARMOKHVAL, Roman MYKHAYLYSHYN. World trends and innovative processes in the higher education system (on the Turkish example).....	209
Vadym KHARKOVSKYY. Pedagogical conditions of training teenagers with deviant behavior in the process of physical education.....	215
Ruslan CHUBUK. Intensification of the assertiveness development in future social workers.....	221
Roksolyana SHVAY. Constructivism and the educational process.....	228
Hanna SHEVCHUK. Contemporary topics and development prospects of the higher education in Ukraine.....	233
Vadym SHEMCHUK, Vitalii POLYVANIUK, Yurii MUSHTATOV, Olha FEDORENKO, Artur ODEROV. Model of formation of professional competences of future officers – physical training and sports professionals.....	240
Liudmila SHLIEINA. Implementation of the gender component in the educational process of the agricultural association.....	249
Alona SHULHA, Vitaliia DIDUKH. Distance education opportunities in partnership pedagogy.....	256
Vitaliy YUDENOK. The influence of methods and methods on evaluation of motor skills and skills 12–15 years at different stages of training.....	263
Vasyl YAGUPOV, Kseniia YERHIDZEI. Structural-functional model of military-professional orientation of pupils of military lyceum.....	269

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 29. ТОМ 4
ISSUE 29. VOLUME 4**

Редактори-упорядники
*Микола Пантюк
Андрій Душний
Іван Зимомря*

Здано до набору 28.04.2020 р. Підписано до друку 22.05.2020 р.

Гарнітура Times New Roman. Формат 64x90/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 32,55. Зам. № 0720/189. Наклад 300 прим.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (048) 709 38 69,
+38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.